

УДК 62-658.5-338.3

ЄВСТАФ'ЄВА Є.О., ДЯДЮРА К.О.
Сумський державний університет

ТЕХНІЧНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКСПОРТУ ОКРЕМИХ ВИДІВ НАСОСІВ В КРАЇНИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Мета. Провести всебічний аналіз принципів оцінки відповідності, правил нанесення та застосування маркування СЕ на окремих видах насосів.

Методика. Всебічний аналіз науково-технічної літератури виконувався з урахуванням стану наукового обґрунтування підходів до оцінки відповідності вимогам європейських стандартів для експорту вітчизняної машинобудівної продукції.

Результат. Визначені основні принципи процедури оцінки відповідності машинобудівної продукції, правила нанесення та застосування маркування СЕ у країнах Європейського Союзу. Запропоновано системний підхід до процедури оцінки відповідності, правил нанесення та застосування маркування СЕ окремих видів насосів вітчизняного виробництва.

Наукова новизна. В результаті всебічного аналізу принципів оцінки відповідності, правил нанесення та застосування маркування СЕ на окремих видах насосів було визначено вимоги європейських стандартів та запропоновано системний підхід до технічного регулювання машинобудівної продукції, що експортується у країни Європейського Союзу.

Практична значимість. результати теоретичного дослідження можуть використовуватись вітчизняними виробниками насосів, для подолання технічних бар'єрів при експорті продукції в країни Європейського Союзу.

Ключові слова: оцінка відповідності, машинобудівна продукція, модулі оцінки відповідності.

Вступ. Країни Європейського Союзу (ЄС) є достатньо великим і перспективним ринком. Продукція, що поставляється в ЄС повинна бути безпечною для людини і навколишнього середовища – всі ризики зведені до мінімуму. Основним завданням процедури оцінки відповідності (conformity assessment) у країнах (ЄС) є забезпечення впевненості (гарантії) у тому, що продукція, послуги, матеріали, процеси, системи, персонал і т.д. відповідають певним вимогам гармонізованого законодавства: регламентам, директивам, стандартам або технічними умовами.

Для оцінки відповідності у ЄС створена система технічного регулювання внутрішнього ринку ЄС, на основі "Директив Нового підходу" та "Глобального підходу". "Директиви Нового підходу" та "Глобального підходу" спрямовані на усунення технічних бар'єрів по вільному переміщенню товарів та послуг всередині Європейського Союзу, шляхом встановлення єдиних вимог з безпеки до продукції та процедур оцінки відповідності. Директиви Нового підходу визначають єдині вимоги до продукції з безпеки, з єдиною нормативною базою. Глобальний підхід на основі вимог Директив Нового підходу, встановлює загальні процедури оцінки відповідності продукції нормативним документам, такими як регламенти, директиви, гармонізовані стандарти і технічні умови до нього виконані [1].

Україна поступово гармонізує Європейські стандарти (EN) добровільне застосування яких вважатиметься таким, що відповідає вимогам законодавства, зазначеного у Додатку III до Угоди про асоціацію [2]. Запровадження домовленостей такого типу передбачає

системний підхід до встановлення пріоритетів для інновацій та технологічного розвитку. Застосування промислових стандартів ЄС має важливе значення при проектуванні, виготовленні, оцінці відповідності та розміщенні на ринку машинобудівної продукції, зокрема насосного обладнання. Це обладнання широко застосовується у різних сферах. На сьогоднішній день виробництво різних моделей насосів на Україні є однією з провідних галузей вітчизняного машинобудування. Тому питання оцінки відповідності вітчизняних насосів являється на сьогоднішній день одним із найактуальніших для усіх суб'єктів економічної діяльності: виробників, імпортерів, представників, дистриб'юторів, споживачів та регуляторних органів.

За наявності великої кількості публікацій [1, 2, 6] питання ефективності національної системи технічного регулювання в контексті її адаптації до загальноєвропейської досі залишаються недостатньо з'ясованими та потребують подальшого вивчення й додаткових наукових розробок. Більшість наукових праць у сфері технічного регулювання мають фрагментарний та дискусійний характер, що створює невизначеність ситуації для вітчизняних підприємств. Результати наукових досліджень, на нашу думку, дозволяють точніше визначити вектор стратегічного розвитку промислового виробництва, обґрунтувати і запропонувати альтернативні варіанти побудови сучасної моделі технічного регулювання, яка базуватиметься переважно на використанні внутрішніх джерел розвитку і забезпечуватиме підвищення рівня життя людей. Все це обумовило необхідність проведення комплексного порівняльно-правового дослідження відповідності нормативно-правових актів України та ЄС у сфері регулювання промислових стандартів та оцінки відповідності.

Проблема оцінювання Системи управління якості, як сукупності процесів, розглядається у роботах: Р.І. Байцара, Г.В. Бичківського, С.С. Зініної, В.М. Новікова, П.Г. Столярчука, М.О. Шичкова та інших учених-дослідників.

Постановка завдання. Основне значення оцінки відповідності (conformity assessment), це доказ того, що задана вимога (specified requirement) до продукту по встановленим полягає в наданні зацікавленим сторонам гарантії того, що обіцянки відносно характеристик продукції та послуг виконані, а очікувані переваги отримані найбільш ефективним способом.

Крім сертифікації продукту глобальна концепція ЄС регламентує застосування системи управління якості як гарантії високої надійності вироблених продуктів. Щоб створити по можливості надійну систему якості, був розроблений комплекс стандартів, що описує склад і структуру системи, вимоги до її елементів.

Розробка єдиної системи управління якості виробництва продукції сприяє ще й тому, щоб скоротити загальну кількість різних стандартів, приписів, положень та інших документів, часто суперечливих, які виробник повинен виконувати і які, в силу їх числа і суперечливості, він часто не в змозі виконати. Важливим у рамках проведення заходів щодо створення довіри є перевірка (сертифікація) систем менеджменту якості незалежним третьою особою. Ця вимога для регульованої законодавством галузі виробництва висувається в якості обов'язкового. Перш ніж продукт, який був виготовлений за європейськими нормами, буде переданий в сферу обігу, підприємством - постачальником повинен бути приведений доказ того, що даний продукт відповідає основним вимогам такої норми. При цьому саме доказ може виглядати по-різному, так як вибір необхідного методу оцінки відповідності стосовно

норми по можливості здійснюють самі підприємства - постачальники. Відповідно до мети роботи поставлено такі завдання:

- визначити основні вимоги до процедури оцінки відповідності, правил нанесення та застосування маркування СЕ у країнах Європейського Союзу;
- запропонувати системний підхід до процедури оцінки відповідності, правил нанесення та застосування маркування СЕ окремих видів насосів вітчизняного виробництва.

Результати дослідження. Процедури оцінки відповідності продукції в Європейському Союзі розбиті на модулі (схеми сертифікації), які представлені в таблиці 1:

Таблиця 1. Модулі процедури оцінки відповідності продукції в ЄС

Назва модулю 1	Визначення 2
Module A Internal production control	• Сертифікація продукції СЕ, внутрішній контроль виробництва, декларації про відповідність СЕ Declaration of Conformity CE Модуль А
Module A1 Internal production control plus supervised product testing	• Сертифікація продукції СЕ, внутрішній контроль виробництва і контрольовані випробування продукції Модуль А1
Module A2 Internal production control plus supervised product checks at random intervals	• Сертифікація продукції СЕ, внутрішній контроль виробництва і контрольовані випробування продукції через випадкові інтервали часу Модуль А2
Module B EC-type examination	• Сертифікація продукції СЕ, дослідження "СЕ" типового зразка (EC-type examination certificate) Модуль В
Module C Conformity to type based on internal production control	• Сертифікація продукції СЕ, відповідність типовому зразку на основі внутрішнього контролю виробництва Модуль С, EC Declaration of Conformity to type
Module C1 Conformity to type based on internal production control plus supervised product testing	• Сертифікація продукції СЕ, відповідність типовому зразку на основі внутрішнього контролю виробництва та контрольованих випробувань продукції (CE MARK CE MARKING) Модуль С1
Module C2 Conformity to type based on internal production control plus supervised product checks at random intervals	• Сертифікація продукції СЕ, відповідність типовому зразку на основі внутрішнього контролю виробництва та контрольованих перевірок продукції через випадкові інтервали часу Модуль С2
Module D Conformity to type based on quality assurance of the production process	• Сертифікація продукції СЕ, відповідність типовому зразку на основі забезпечення якості виробничого процесу Модуль D
Module D1 Quality assurance of the production process	• Сертифікація продукції СЕ, забезпечення якості виробничого процесу Модуль D1
Module E Conformity to type based on product quality assurance	• Сертифікація продукції СЕ, відповідність типовому зразку на основі забезпечення якості продукції Модуль Е
Module E1 Quality assurance of final product inspection and testin	• Сертифікація продукції СЕ, забезпечення якості остаточного контролю продукції та випробувань Модуль Е1
Module F Conformity to type based on product verificatio	• Сертифікація продукції СЕ, відповідність типовому зразку на основі верифікації продукції Модуль F
Module F1 Conformity based on product verification	• Сертифікація продукції СЕ, відповідність на основі верифікації продукції (Сертифікат Відповідності СЕ) Модуль F1
Module G Conformity based on unit verification	• Сертифікація продукції СЕ, відповідність на основі верифікації одиниці продукції Модуль G
Module H Conformity based on full quality assurance	• Сертифікація продукції СЕ, відповідність на основі повного забезпечення якості Модуль H
Module H1 Conformity based on full quality assurance plus design examination	• Сертифікація продукції СЕ, відповідність на основі повного забезпечення якості та контролю проектування Модуль H1

При здійсненні оцінки відповідності насосів європейським стандартам потрібно звернути увагу на Директиву 2006/42 / ЄС (Directive 2006/42 / EC on machinery), яка виконує по суті подвійну функцію, сприяє вільному обігу продукції на ринку ЄС і забезпечує нормативну базу для гармонізації суттєвих вимог з безпеки машин. Директива 2006/42 / ЄС сприяє узгодженню на основі поєднання обов'язкових вимог до безпеки та добровільних гармонізованих стандартів, переглянута Директива 2006/42 / ЄС по машинному обладнанню не вносить радикальних змін у порівнянні з попередньою Директивою 98/37 / ЄС. Положення нової директиви вступили в силу 29 грудня 2009 .

Більш чітко визначено діапазон безпеки компонентів, значно змінено вимоги, які стосуються оцінки ризиків, по шуму і вібрації. Нова Директива встановлює більш чітко обов'язки органів нагляду за ринком держав-членів Європейського Союзу. Згідно Директиви 2006/42 / ЄС продукція, яка підпадає під цю Директиву, що не пройшла оцінку відповідності європейським стандартам і не маркована знаком CE (CE Mark), не може розміщуватися в країнах Європейського Співтовариства. Продукція, що підпадає під Європейську Директиву по машинах і обладнанню (сертифікація обладнання), в більшості випадків підпадає і під інші Директиви ЄС. Процес оцінки відповідності машин та обладнання європейським стандартам і Директивам Європейського Союзу являє собою, в першу чергу, визначення під які гармонізовані стандарти та Директиви підпадає виріб. Залежно від стандарту і вимоги Директив, процедура може проводитися по одному або кілька модулів, все визначають стандарти та Директиви.

При виробництві машин і устаткування, уже на рівні проектування, виробник зобов'язаний визначити потенційні ризики та вжити максимальних зусиль щодо зниження цих ризиків. Це основне завдання цієї Директиви, зменшити небезпеку для здоров'я і безпеки людини.

Матеріали, які використовуються при виготовленні продукції повинні бути безпечні для здоров'я людини.

Згідно даної Директиви, виробник зобов'язаний максимально знизити ризики по різних факторах, таких як стійкість, вібрація, пожежобезпечність, екстремальні температурні режими, небезпека вибуху, по шуму, радіації, емісіюопасних матеріалів і субстанцій та інші ризики.

При проектуванні і виготовленні продукції, виробник зобов'язаний забезпечити можливий безпечний ремонт виробів, з адекватним і безпечним доступом до вузлів.

На продукцію повинна бути нанесена чітка і не змивана інформація:

- найменування та адресу виробника або його уповноваженого представника;
- найменування виробу;
- маркування CE;
- позначення типу або серії виробу;
- серійний номер, якщо такий є;
- рік виготовлення;
- для вибухонебезпечного середовища-маркування, що відповідає;
- всі необхідні маркування і піктограми, які відповідають даній продукції.

Машинобудівники, відповідно до вимог Директиви по машинам і механізмам, повинні вживати заходів щодо зниження ризиків не тільки щодо вимог з безпеки, які визначає Директива 2006/42 / ЄС, але і за вимогами Директиви 2006/95 / ЄС, це означає, що машина повинна відповідати вимогам LVD Директиви. Згідно розділу § 222, а саме розділу 1.5.1 за основними медико-санітарним приписами і правилами безпеки Директиви по машинному устаткуванню, а також виконувати вимоги таких Директив:

- Директива 94/9 / ЄС щодо обладнання, використовуваного у вибухонебезпечному середовищі;
- Директива 97/23 / ЄС системи та установки (устаткування), що працюють під тиском, досить часто зустрічаються механізми (машини та обладнання), системи, що працюють під тиском.
- Директива 2000/14 / ЄС по шуму в навколишньому середовищі, директива вимагає від виробника гарантований рівень шуму, до розміщення продукції на ринку країн Європейського Союзу.

Таким чином, вітчизняні виробники насосів, зобов'язані визначити, які з європейських стандартів застосовуються до вироблених машин і забезпечити, щоб їх обладнання відповідало відповідним вимогам.

Використання різних форм державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності у відносинах України з країнами Європейського Союзу вимагає, насамперед, безпосереднього визначення об'єкту зовнішньоекономічних операцій. Об'єктом застосування таких державних форм регулювання зовнішньоекономічної діяльності, як тарифні та нетарифні методи, в нашій країні визначено товар. Найменування товару є недостатнім критерієм для однозначного тлумачення та визначення об'єкту регулювання. Для вирішення цього питання в міжнародній практиці існує система цифрового кодування товарів з метою надання необхідної інформації про товар, його склад або призначення та інші характеристики, що не враховані в найменуванні товару. Тож, міжнародне співробітництво в даній сфері було спрямовано на розробку і застосування уніфікованої товарної номенклатури.

Класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності побудована на основі Гармонізованої системи опису та кодування товарів (ГС) і Комбінованої номенклатури Європейського Союзу (CN), які використовуються більш ніж 177 країнами та економічними союзами як базис для їх митних тарифів і для збору статистики міжнародної торгівлі [3].

TARIC (Tarif Integre de la Communauté) - Об'єднаний тариф Європейського Співтовариства був створений на основі CN. Десятизначний код TARIC включає додаткові товарні категорії, необхідні для опису товарів, до яких застосовуються певні заходи Співтовариства.

TARIC код - код показує широкий спектр правил і даних, які визначають товари, імпортовані в країни Європейського Союзу. Код містить в собі інформацію, яка також є частиною таких систем, як Гармонізована Система і Комбінована номенклатура. Однак код надає і подальшу, розширену інформацію таку як: митні ставки і переваги. TARIC код повинен використовуватися при міжнародній торгівлі з третіми країнами, в тому числі і для складання статистичних декларацій.

Код має свою термінологію на всіх офіційних мовах Євросоюзу і містить всі заходи торговельної політики, а також законодавство Євросоюзу. Тим не менш, TARIC не має правового статусу. Він допомагає використовувати інформацію та статистичні дані практичним і ефективним способом. Десятизначний код TARIC допомагає контролювати й аналізувати міжнародну торгівлю для третіх країн. Код може використовуватися для автоматизованого митного огляду. Використання коду - обов'язкова процедура [4].

TARIC повинен включати в себе:

1. Постанови Євросоюзу, які описують товар і застосовувані до нього заходи Ставки митних зборів числові коди
2. Будь-яку подальшу інформацію, необхідну для успішної міжнародної торгівлі

Гармонізована система кодифікує товари до рівня шести знаків. Однак більшість митних служб використовують десятизначну систему кодування або систему кодування з великою кількістю знаків, в яких перші шість знаків є код за Гармонізованою системою.

Комбінована номенклатура ЄС (The Combined Nomenclature - CN) містить 8 знаків, перші шість з яких - код за ГС, а 7-й і 8-й знаки - національна деталізація кодування товарів.

Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД) містить 10 знаків, 7,8,9 і 10-й з яких - деталізація коду ГС для України.

Шість знаків коду в номенклатурі різних країн однакові. Відмінності, як правило, в наступних знаках, які вводять країни для деталізації класифікації товарів. Принцип деталізації може відрізнятися.

Гармонізована система	8α	4α	1α	3α	7α	0α				
Комбінована номенклатура ЄС	8α	4α	1α	3α	7α	0α	8α	1α		
УКТЗЕД	8α	4α	1α	3α	7α	0α	8α	1α	0α	0α
TARIC (ЄС)	8α	4α	1α	3α	7α	0α	8α	1α	9α	0α

Рис. 1. Принцип класифікації товарів

Далі наведено приклад класифікації товару: «Насоси типу Д», «Насоси типу ЦН», «Насоси типу ПЭ» вітчизняного виробництва, за визначеним кодом TARIC на офіційному сайті Європейської Комісії (Табл.2) [5]:

Таблиця 2. Класифікація товару за кодом TARIC

Тип товару	Код TARIC
1	2
 <p>Призначення: Насоси типу Д і насосні агрегати на їх основі типу АД призначені для перекачування води з температурою до 850С в системах водопостачання промислових і комунальних об'єктів, меліорації.</p>	<p>Номенклатурний код насосу: 8413708110 РОЗДІЛ XVI МАШИНИ І МЕХАНІЧНІ ПРИСТРОЇ; Електрообладнання; їх частини; Звукозаписувачі та репродуктори, телевізійного зображення і звуку рекордерів і репродуктори, їх частини та приладдя. Глава 84 Реактори ядерні, котли, обладнання і механічні пристрої; їх частини</p> <p>8413</p> <ul style="list-style-type: none"> - Насоси для перекачування рідин, або не оснащені вимірювальним пристроєм; підйомники рідин (TN701) - Насоси або призначені для установки за допомогою вимірювального пристрою <p>8413 20</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ручні насоси, крім тих, підпозиції 8413 11 або 8413 19 <p>8413 30</p> <ul style="list-style-type: none"> - Паливо, мастило або охолоджуючої середовища насоси для внутрішнього згоряння поршневих двигунів <p>8413 40</p> <ul style="list-style-type: none"> - Бетонні насоси <p>8413 50</p> <ul style="list-style-type: none"> - Інші поршневі об'ємні насоси <p>8413 60</p> <ul style="list-style-type: none"> - Інші поворотні об'ємні насоси <p>8413 70</p> <ul style="list-style-type: none"> - Інші відцентрові насоси - - Занурювальні насоси <p>8413 70 30</p> <ul style="list-style-type: none"> - - 3 мокрим ротором відцентрові насоси для систем опалення та постачання гарячої води - - Інші, з діаметром випускного розряду - - - Більше 15 мм <p>8413 70 45</p> <ul style="list-style-type: none"> - - - - Канальному робочому колесі насоса і насоси з боковим каналом - - - - Насоси потоку радіальні - - - - Інші відцентрові насоси <p>8413 70 81</p> <ul style="list-style-type: none"> - - - - - Одноступінчатий <p>8413 70 81 10</p> <ul style="list-style-type: none"> - - - - - - Для використання в цивільній авіації <p>8413 70 81 90</p> <ul style="list-style-type: none"> - - - - - - - Інше - Інші насоси; підйомники рідин - Запчастини

Продовження Таблиці 2

1	2
 <p>Призначення: Насоси типу ЦН та насосні агрегати на їх основі типу АЦН призначені для перекачування води з температурою до 1000С в системах водопостачання промислових і комунальних об'єктів, меліорації.</p>	<p>Номенклатурний код насосу: 8413707510 РОЗДІЛ XVI МАШИНИ І МЕХАНІЧНІ ПРИСТРОЇ; Електрообладнання; їх частини; Звукозаписувачі та репродуктори, телевізійного зображення і звуку рекордерів і репродуктори, їх частини та приладдя Глава 84 Реактори ядерні, котли, обладнання і механічні пристрої; їх частини. 8413 Насоси для перекачування рідин, або не оснащені вимірювальним пристроєм; підйомники рідин (TN701) (TN702) - Насоси або призначені для установки за допомогою вимірювального пристрою 8413 20 - Ручні насоси, крім тих, підпозиції 8413 11 або 8413 19 8413 30 - Паливо, мастило або охолоджуючої середовища насоси для внутрішнього згоряння поршневих двигунів 8413 40 - Бетонні насоси 8413 50 - Інші поршневі об'ємні насоси 8413 60 - Інші поворотні об'ємні насоси 8413 70 - Інші відцентрові насоси -- Занурювальні насоси 8413 70 30 -- 3 мокрим ротором відцентрові насоси для систем опалення та постачання гарячої води -- Інші, з діаметром випускного розряду --- Більше 15 мм ---- Насоси потоку радіальні 8413 70 75 ---- - Багатоступінчата 8413 70 75 10 ----- Для використання в цивільній авіації 8413 70 75 90 ----- Інше - Інші насоси; підйомники рідин - Запчастини</p>
 <p>Призначення: Насоси типу ПЭ і насосні агрегати на їх основі типу АПЭ призначені для живлення водою стаціонарних парових котлів теплоенергетичних блоків ТЕС, забезпечення живильною водою з температурою до 165°С котельні і парогенераторних установок.</p>	<p>Номенклатурний код насосу: 8413707510 РОЗДІЛ XVI МАШИНИ І МЕХАНІЧНІ ПРИСТРОЇ; Електрообладнання; їх частини; Звукозаписувачі та репродуктори, телевізійного зображення і звуку рекордерів і репродуктори, їх частини та приладдя Глава 84 Реактори ядерні, котли, обладнання і механічні пристрої; їх частини. 8413 Насоси для перекачування рідин, або не оснащені вимірювальним пристроєм; підйомники рідин (TN701) (TN702) - Насоси або призначені для установки за допомогою вимірювального пристрою 8413 20 - Ручні насоси, крім тих, підпозиції 8413 11 або 8413 19 8413 30 - Паливо, мастило або охолоджуючої середовища насоси для внутрішнього згоряння поршневих двигунів 8413 40 - Бетонні насоси 8413 50 - Інші поршневі об'ємні насоси 8413 60 - Інші поворотні об'ємні насоси 8413 70 - Інші відцентрові насоси -- Занурювальні насоси 8413 70 30 -- 3 мокрим ротором відцентрові насоси для систем опалення та постачання гарячої води -- Інші, з діаметром випускного розряду --- Більше 15 мм ---- Насоси потоку радіальні 8413 70 75 ---- - Багатоступінчата 8413 70 75 10 ----- Для використання в цивільній авіації 8413 70 75 90 ----- Інше - Інші насоси; підйомники рідин - Запчастини</p>

До процедури оцінки відповідності, правил нанесення та застосування маркування СЕ окремих видів насосів вітчизняного виробництва потрібно використовувати системний підхід, який буде реалізовуватись поетапно наступним чином [6]:

- визначити, під дію якої європейської директиви або директив підпадає продукція;
- визначити процедуру проведення оцінки відповідності продукції;
- визначити гармонізовані європейські стандарти під які підпадає продукція;
- перевірити, чи існує в країні, до якої буде поставлятися продукція, особливі вимоги за національними стандартами, маркування та упаковки, утилізації,
- після здійснення випробувань переконатися, що продукція відповідає вимогам застосованих відповідних європейських директив;
- визначити необхідність проведення незалежної оцінки відповідності продукції національним нотифікованим органом;
- вести технічну документацію;

- випущену ЄС Декларацію Відповідності, має право самостійно випустити виробник, що знаходиться на території Європейського Союзу, виробники з третіх країн, наприклад СНД, зобов'язані призначити Повноважного Представника в ЄС, який має право випуску ЄС Декларації Відповідності згідно законодавства Європейського Союзу. Декларація відповідності, сертифікат відповідності та технічна документація (Технічний файл) повинні бути доступні для компетентних органів країн ЄС на їх вимогу.

- нанести СЕ маркування, на продукцію, упаковку і супроводжуючу документацію. У випадку, якщо виробник знаходиться поза територією ЄС, СЕ маркування він має право наносити самостійно тільки в тому випадку, якщо продукція має ЄС Сертифікат

Висновки. В ході роботи був проведений аналіз наукових праць, законодавчих та нормативних документів, який дав змогу визначити основні вимоги до процедури оцінки відповідності, правил нанесення та застосування маркування СЕ.

Економічна переорієнтація країни дає повсюдно вітчизняним виробникам насосів постачати свою продукцію на ринки європейських країн. Враховуючі певні складнощі, що виникають в процесі підготовки виробництва та випуску продукції, які відповідатимуть європейським стандартам, пропонується визначити системний підхід до процедури оцінки відповідності, правил нанесення та застосування маркування СЕ окремих видів насосів вітчизняного виробництва, із застосуванням різних механізмів оцінки, із забезпеченням гнучкості системи оцінки відповідності протягом всього виробничого процесу. Модульний підхід оцінки відповідності передбачає поділ процедур оцінки відповідності на ряд окремих операцій з доведення відповідності. Процедура сертифікації з правом маркування продукції знаком СЕ, ґрунтується на точному розгляді конкретної продукції і модуля, який відноситься до даної продукції, ступеня пропорційності оцінки відповідності продукції існуючим або потенційним ризикам, можливості вибору модулів виробником, коли це можливо і не забороняє законодавство, у тому числі вибір верифікації або сертифікації.

Список використаних джерел

1. Глобальный подход в оценке соответствия продукции, New Approach and global approach compliance, СЕ сертификация продукции, модульные схемы сертификации, Certified CE [Електронний ресурс] / INTERNATIONAL CENTER FOR QUALITY CERTIFICATION. - Режим доступу: <http://www.icqc.eu/ru/EU-Declaration-of-Conformity.php>

2. Вардакас Є. Європейська система оцінки відповідності та акредитації : навч. посіб. / Є. Вардакас . – К. : Жовтень, 2010. – 74 с.

3. Співвідношення кодів по різним товарним номенклатура [Електронний ресурс] / Донецька торгово-промислова палата. - Режим доступу: <http://donetskcci.com/uslugi/service/23-sootnoshenie-kodov-po-razlichnym-tovarnym-nomenklaturam.html>

4. Відповідність кодів УКТ ЗЕД кодам ТАРІС та іншим міжнародним класифікаторам [Електронний ресурс] / Харківська торгово-промислова палата. - Режим доступу: <http://www.kcci.kharkov.ua/info-services/1938>

5. ТАРІС Consultation [Електронний ресурс] / European Commission. - Режим доступу: http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/measures.jsp?Lang=en&SimDate=20141124&Taric=8413708100&LangDescr=en

6. Стандарти та сертифікація продукції в ЄС : методична брошура / упор.: О. Сороковський, Н. Коваль, С. Калабін, М. Чепой. – Одеса : [б. в.], 2013. – 52 с.

ТЕХНИЧЕСКОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ЭКСПОРТА ОТДЕЛЬНЫХ ВИДОВ НАСОСОВ В СТРАНЫ ЕВРОПЕЙСКОГО СОЮЗА

ЕВСТАФЬЕВА Е.О., ДЯДЮРА К.А.

Сумский государственный университет

Цель. Провести всесторонний анализ принципов оценки соответствия, правил нанесения и применения маркировки СЕ на отдельных видах насосов.

Методика. Всесторонний анализ научно-технической литературы выполнялся с учетом состояния научного обоснования подходов к оценке соответствия требованиям европейских стандартов для экспорта отечественной машиностроительной продукции.

Результат. Определены основные принципы процедуры оценки соответствия машиностроительной продукции, правила нанесения и применения маркировки СЕ в странах Европейского Союза. Предложен системный подход к процедуре оценки соответствия, правилам нанесения и применения маркировки СЕ отдельных видов насосов отечественного производства.

Научная новизна. В результате всестороннего анализа принципов оценки соответствия, правил нанесения и применения маркировки СЕ на отдельных видах насосов были определены требования европейских стандартов и предложен системный подход технического регулирования машиностроительной продукции экспортируемой в страны Европейского Союза.

Практическая значимость. Результаты теоретического исследования могут использоваться отечественными производителями насосов, для преодоления технических барьеров при экспорте продукции в страны Европейского Союза.

Ключевые слова: оценка соответствия, машиностроительная продукция, модули оценки соответствия.

TECHNICAL REGULATIONS OF THE EXPORT CERTAIN KINDS OF PUMPS TO THE EUROPEAN UNION

YEVSTAFIEVA E., DIADIURA K.

Sumy State University

Purpose. To conduct a comprehensive analysis of the conformity assessment principles, rules of the application and use the CE marking on certain types of pumps.

Methodology. A comprehensive analysis of the scientific literature was carried out in the light of scientific approaches to the conformity assessment of European standards requirements for the export domestic engineering products.

Result. The basic principles of the conformity assessment procedures of engineering products, rules of the application and use the CE marking in the European Union were defined. A systematic approach to the conformity assessment procedures, rules of the application and use the CE marking of certain types of pumps domestic production was proposed.

Scientific novelty. As a result of a comprehensive analysis of the conformity assessment principles, rules of the application and use the CE marking on certain types of pumps were identified European requirements, a systematic approach of technical regulations machinery products exported to the European Union were proposed.

Practical significance. The results of theoretical research can be used by domestic manufacturers of pumps to overcome technical barriers during the export products to the European Union.

Keywords: conformity assessment, engineering products, conformity assessment modules.